# FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT GIUSEPPE TESAURO

fremsat den 18. maj 1995 *

1. Med disse anmodninger om præjudiciel afgørelse rejser Monomeles Diikitiko Protodikio Rodou og Trimeles Diikitiko Protodikio Rodou atter spørgsmålet om, hvorvidt kommunale afgifter, der opkræves ved vareindførsel til et bestemt område på en medlemsstats territorium, er forenelige med fællesskabsretten. Den omstridte afgift i denne sag har bemærkelsesværdig lighed med den såkaldte »oversøiske afgift«, som opkræves i de franske oversøiske departementer (herefter »OLT«), og som var genstand for sagerne Legros m.fl. og Lancry m.fl., hvori Domstolen afsagde dom henholdsvis den 16. juli 1992 [1] og den 9. august 1994 [2].

2. Den omstridte afgift, der benævnes »forbrugsafgift«, blev indført på det tidspunkt, hvor De Dodekanesiske Øer var under italiensk administration ved to dekreter fra områdets guvernør, henholdsvis udstedt i 1938 og i 1939. Efter at øerne var blevet en del af Grækenland i 1946 blev disse dekreter opretholdt ved en række lovbestemmelser, hvoraf sidstnævnte var dekret af 24. september til 20. oktober 1958, som kodificerede de pågældende bestemmelser vedrørende kommunernes og regionernes indtægter. I henhold til de bestemmelser, der gjaldt på tidspunktet for sagens faktiske omstændigheder, blev afgiften med få undtagelser opkrævet for alle forbrugsgoder, der indførtes til De Dodekanesiske Øer eller udførtes herfra, og beregnedes på grundlag af varernes værdi ved deres indførsel eller udførsel. Afgiftssatsen var fastsat af kommunalbestyrelsen for de enkelte øers største by, og kunne, for så vidt angår navnlig varer der indførtes til øerne, ikke overskride 4% af vareværdien. Hvis afgiften ikke blev erlagt, idømtes bøde, hvis størrelse kunne udgøre op til ti gange det skyldige afgiftsbeløb. Afgiftsindtægterne tilgik kommunerne i det pågældende område.

3. Jeg skal bemærke, at efter de faktiske omstændigheder i hovedsagerne — og altså uden betydning for disse — blev ordningen vedrørende forbrugsafgiften ophævet ved artikel 62 i lov nr. 2214 af 27. april 1994, som trådte i kraft den 1. juli 1994, og hvorved den anfægtede afgift blev erstattet af en tillægsafgift på erhvervsvirksomheders indtægter.

* Originalsprog: italiensk.

1 — Sag C-163/90, Sml. I, s. 4625.

2 — Forenede sager C-363/93, C-407/93, C-408/93, C-409/93, C-410/93 og C-411/93, Sml. I, s. 3957.

4. De væsentlige faktiske omstændigheder, således som de fremgår af forelæggelseskendelsen og af sagens akter, er følgende. I tidsrummet fra den 8. november 1991 til den 26. februar 1992 indførte Maria Simitzi, sagsøgeren i hovedsagen, til kommunen Kos forskellige varer med forskellig oprindelse uden at betale afgift. I henhold til de dagældende lovbestemmelser opførte borgmesteren i Kos sagsøgeren på den kommunale skatteliste med henblik på betaling af hovedafgifterne, henholdsvis 490 000 DR og 259 000 DR, samt bøder, der blev pålagt på grund af hendes tilsidesættelse af forpligtelserne efter afgiftsordningen, hvis beløb i ét tilfælde udgjorde 2 452 000 DR og i et andet 1 497 000 DR. Maria Simitzi anlagde herefter to sager, henholdsvis ved Monomeles og ved Trimeles Diikitiko Protodikio Rodou med påstand om annullation af de nævnte afgørelser. De pågældende retsinstanser har, da de er i tvivl om foreneligheden af den pågældende afgift med fællesskabsretten, forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

1) Skal en værdiafgift, der opkræves af en medlemsstat ved indførsel af varer fra en anden medlemsstat til en region inden for den første medlemsstats territorium, anses for en afgift med tilsvarende virkning som indførselstold, selv om afgiften også opkræves ved indførsel af varer til denne region fra et andet område i den samme medlemsstat?

2) Skal en værdiafgift, der opkræves af en medlemsstat ved udførsel af varer til en anden medlemsstat fra en region inden for den første medlemsstats territorium, anses for en afgift med tilsvarende virkning som udførselstold, selv om afgiften også opkræves ved udførsel af varer fra denne region til et andet område i den samme medlemsstat?

3) Er lovbestemmelser, hvorefter der fortsat kan ske opkrævning af de ovenfor angivne afgifter, forenelige med fællesskabsretten?

4) Såfremt ovenstående spørgsmål besvares benægtende og henset til, at den region, som er undergivet fællesskabsretten, også omfatter den medlemsstats suveræne område, på en del af hvilket de ovenfor nævnte værdiafgifter opkræves, samt til, at der ikke i fællesskabstraktaterne er fastsat særlige bestemmelser herom, spørges, om en ordning, hvorefter der særligt og udelukkende for varer, som indføres til den omtalte region fra den samme stats øvrige områder, opkræves en afgift, er forenelig med fællesskabsretten, samt om en ordning, hvorefter der særligt og udelukkende for varer, som udføres fra den samme region til den samme stats øvrige områder, opkræves en afgift, er forenelig med fællesskabsretten, eller om en sådan særlig afgift udgør en forskelsbehandling af de varer, som indføres fra de ovenfor nævnte områder eller som udføres dertil, i forhold til varer, som indføres fra andre medlemsstater eller udføres dertil, idet de ovennævnte områder i medlemsstaten herved forskelsbehandles på grund af den hermed forbundne hindring af de frie varebevægelser inden for Fællesskabet?

5) Såfremt Domstolen skulle finde, at nævnte afgifter udgør en indenlandsk afgiftsbelastning, spørges, om disse afgifter er finansafgifter, som har karakter af omsætningsafgifter, og derfor ikke kan pålægges sammen med merværdiafgiften på grund af artikel 33 i Rådets direktiv 77/388/EØF?

5. Indledningsvis skal jeg anføre, at man kan ytre alvorlig tvivl med hensyn til relevansen af visse af de forelagte spørgsmål. Som det nemlig fremgår af sagens akter, bl.a. af selve forelæggelseskendelserne, og som såvel sagsøgeren i hovedsagen som den græske regering også har indrømmet under retsmødet, vedrører de anfægtede afgørelser udelukkende afgiften, der opkræves ved indførsel af varer til De Dodekanesiske Øer, enten reelle indførsler fra en anden medlemsstat eller varer, der stammer fra andre områder af Grækenland. Det er derfor ikke klart, hvorledes besvarelsen af spørgsmålene vedrørende den afgift, som opkræves ved udførsler, kan være nyttig for de nationale retter med henblik på afgørelsen af de for dem verserende sager.

Jeg skal her bemærke, at i henhold til EF-traktatens artikel 177 og Domstolens faste praksis [3] er den præjudicielle forelæggelsesprocedure et samarbejdsmiddel mellem Domstolen og de nationale retsinstanser, hvorved førstnævnte forsyner sidstnævnte med fortolkningselementer i fællesskabsretten, som er nødvendige for de for de nationale retsinstanser verserende sager. I dette samarbejde er den nationale retsinstans, som alene har direkte kendskab til sagens omstændigheder, utvivlsomt bedst i stand til at vurdere, om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for sagens afgørelse. Domstolen har imidlertid på baggrund netop af den funktion, som tilkommer den, og som består i at bidrage til retsudøvelsen i medlemsstaterne, og ikke i at afgive udtalelser vedrørende generelle eller teoretiske spørgsmål, nægtet at besvare spørgsmål fra nationale retsinstanser, når det er klart, at den fællesskabsbestemmelse, som fortolkningsanmodningen angår, ikke finder anvendelse.

6. Det forekommer mig imidlertid helt klart, at selv om Domstolen skulle finde, at den græske ordning, hvorved udførsel af varer fra De Dodekanesiske Øer blev belagt med afgift, er uforenelig med EF-traktatens artikel 16, vil en sådan afgørelse være ganske nytteløs for løsningen af tvisterne for de nationale retsinstanser, idet disse vedrører opkrævning af afgift ved indførsel af varer til dette område.

Domstolen bør derfor ikke efter min mening besvare disse spørgsmål, men alene vurdere, om det forhold, at afgiften også pålægges varer, der udføres fra det pågældende område, har betydning for kvalifikationen af den anfægtede særlige afgift.

3 — Jf. herom bl.a. en detaljeret oversigt over denne retspraksis i dom af 16.7.1992, sag C-343/90, Lourenço Dias, Sml. I, s. 4673, præmis 11-23.

7. På baggrund heraf mener jeg, at alene følgende spørgsmål skal besvares: a) om den pågældende afgift kan anses for en afgift med tilsvarende virkning som indførselstold, der er forbudt i henhold til EF-traktatens artikel 9 og 13, selv om den også pålægges varer, der hidrører fra andre dele af det græske territorium, b) om dens karakter ændres derved, at den også finder anvendelse på nationale varer, c) om afgiften, såfremt den udgør en intern afgift, er forenelig med EF-traktatens artikel 95 og med direktiv 77/388/EØF om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter.

8. For så vidt angår det første spørgsmål skal jeg anføre, at Domstolen allerede har udtalt sig herom i nævnte dom i sagen Legros m.fl. [4]. Domstolen fastslog her, at en afgift, der proportionalt med varers toldværdi opkræves af en medlemsstat ved indførsel af varer fra en anden medlemsstat til en region inden for den første medlemsstats område, må anses for en afgift med tilsvarende virkning som indførselstold, selv om afgiften også opkræves ved indførsel af varer til denne region fra et andet område i den samme medlemsstat [5]. Domstolen har herom fastslået, at det er uden betydning, om afgiftspålæggelsen ikke sker ved en grænseoverskridelse mellem medlemsstaterne, men ved overskridelse af en grænse fra en region til en anden region. Eftersom »berettigelsen af forbuddet mod enhver form for told af varer, der handles mellem medlemsstaterne, beror på den hindring, som selv ganske små fiskale byrder i forbindelse med overskridelsen af grænserne udgør for varehandelen«, har Domstolen udtalt, at »en afgift, der opkræves ved en regional grænse i anledning af, at varer passerer fra en region i en medlemsstat til andre regioner i samme medlemsstat, er en mindst lige så alvorlig hindring for de frie varebevægelser som en afgift, der opkræves ved den nationale grænse ved indførslen af produktet til hele en stats område« [6].

9. Domstolen udelukkede desuden, at den i nævnte sag anfægtede afgift var en intern afgift som omhandlet i traktatens artikel 95, idet den ikke, som krævet efter fast retspraksis [7], var et led i en generel intern afgiftsordning, der systematisk og efter objektive kriterier anvendes på kategorier af produkter, uanset disses oprindelse, men udelukkende ramte varer, der blev indført til en medlemsstats bestemte område, mens produkter fra samme område ikke blev afgiftsbelagt netop på grund af deres regionale oprindelse.

4 — Dom af 16.7.1992, sag C-163/90, nævnt under fodnote 1.
5 — Præmis 18.
6 — Præmis 16.
7 — Jf. f.eks. dom af 3.2.1981, sag 90/79, Kommissionen mod Frankrig, Sml. s. 283, præmis 14.

Den græske regering har anført, at det netop er på dette punkt, at forbrugsafgiften, der fandt anvendelse indtil den 1. juli 1994 på De Dodekanesiske Øer, adskiller sig fra den afgift, som nævnte sag Legros m.fl. omhandlede. Forbrugsafgiften ramte nemlig også varer, der stammede fra De Dodekanesiske Øer, herunder også den lokale produktion. Ifølge den græske regering indebærer dette, at afgiften udgjorde en intern fiskal ordning, som uden forskel anvendtes på alle varer, og som havde til formål at sikre de lokale kommuner tilstrækkelige indtægter til at udøve deres forvaltningsopgaver. Ifølge den græske regering er det netop det forhold, at afgiften ramte alle varer, som udelukker, at det kan anses for protektionistisk og/eller egnet til at fordreje konkurrencen.

10. Denne argumentation kan ikke tiltrædes. Uanset det forhold, som fremgår af sagens akter, at satsen på afgifter, der ramte varer, der udførtes fra De Dodekanesiske Øer, under alle omstændigheder var lavere end den sats, som blev anvendt på varer, som blev indført hertil, står det klart, at afgiftspålæggelsen altid skete ved overskridelse af en grænse, forstået i egentlig forstand, såfremt varerne blev eksporteret til andre lande, eller i overført forstand, når de var bestemt til andre regioner i den græske stat. De varer, som var fremstillet på De Dodekanesiske Øer, og som direkte blev bragt i omsætning her, var følgelig ikke i noget tilfælde afgiftsbelagte, og denne skattemæssige særbehandling fandt udelukkende anvendelse på disse varer.

Jeg mener derfor ikke, at indførelsen ved den omstridte ordning af en afgift, som ramte såvel varer, som udførtes fra regionen, og som hovedsagelig i samme grad anvendtes på indførsler, kan føre til et andet resultat med hensyn til karakteren af forbrugsafgiften, dvs. kan føre til, at denne anses for en afgift, der anvendes efter objektive kriterier på kategorier af produkter, uanset disses oprindelse.

For så vidt endelig angår den græske regerings argument om, at afgiften ikke er protektionistisk, skal jeg alene henvise til dommen af 1. juli 1969, Sociaal Fonds voor Diamantarbeiders [8], hvori Domstolen udtalte, at en afgift, der ensidigt pålægges indenlandske eller fremmede varer, når de føres over grænsen, hvor lav den end måtte være, og hvordan den end betegnes og opkræves, hvis den ikke er en told i egentlig forstand, udgør en afgift med tilsvarende virkning, som omhandlet i traktatens artikel 9 og 12, selv om den ikke opkræves til fordel for staten og ikke har nogen diskriminerende eller beskyttende virkning, og selv om den belastede vare ikke konkurrerer med nogen indenlandsk produktion.

11. De nationale retter spørger endvidere, om den afgift, der opkræves ved indførsel af varer til De Dodekanesiske Øer, er en afgift med tilsvarende virkning som indførselstold, for så vidt som også varer, der stammer fra et andet område i Grækenland, rammes heraf.

8 — Forenede sager 2/69 og 3/69, Sml. 1969, s. 49, org. ref.: Rec. s. 211, navnlig præmis 11 og 12.

12. Jeg skal herom henvise til den nylige dom i sagen Lancry m.fl., som også vedrørte den oversøiske afgift, der anvendes i de franske oversøiske departementer, hvori Domstolen udtalte, at »selve princippet om en toldunion, der omfatter samtlige varebevægelser, således som toldunionen er indført ved traktatens artikel 9, kræver nemlig, at de frie varebevægelser i toldunionen, og ikke blot samhandelen mellem staterne, skal sikres helt generelt. Når artikel 9 ff. kun tager udtrykkeligt sigte på samhandelen mellem medlemsstaterne, skyldes det, at disse artikler indeholder en forudsætning om, at der ikke findes toldlignende afgifter internt i de pågældende stater. Da den første betingelse for at virkeliggøre en toldunion, der omfatter samtlige varebevægelser, er, at sådanne afgifter ikke findes, indeholder artikel 9 ff. forudsætningsvis et forbud mod dem« [9].

Ud fra denne opfattelse har Domstolen altså fastslået, at indførelsen af en regional toldgrænse rammer hele Fællesskabets toldområde på samme måde, uanset om afgiften pålægges nationale produkter eller produkter fra andre medlemsstater, fordi de overskrider denne grænse.

13. I mit forslag til afgørelse i nævnte sag, havde jeg fremført en opfattelse, som var i modstrid med Domstolens afgørelse: Jeg mente, at når en vare med oprindelse i en medlemsstat føres fra et område i denne stat til et andet område, er den fundamentale og uundværlige betingelse for anvendelsen af traktatens artikel 9 ff. ikke opfyldt, nemlig overskridelse af en grænse mellem to medlemsstater. Lad mig derfor bemærke, at opfattelsen om et fællesskabstoldområde ikke kan adskilles fra traktatens bestemmelser om toldområdet, hvis formål er at ophæve hindringer for samhandelen mellem medlemsstaterne, men ikke handelen mellem regioner eller kommuner inden for en og samme medlemsstat. Jeg skal på grundlag heraf konkludere, at opfattelsen af, at artikel 12 forudsætter afskaffelse af mellemregionale og mellemkommunale afgifter, ikke blot ikke finder nogen tilstrækkelig hjemmel i traktatens bestemmelser, men også hindrer en gennem flere årtier fastlagt retspraksis vedrørende rent interne forhold, ikke blot på toldområdet og området for frie varebevægelser, men også på området for tjenesteydelser og generelt personers frie bevægelighed.

14. Men dette var den løsning, som Domstolen valgte. Selv om jeg ikke føler mig forpligtet til at ændre den opfattelse, jeg fremførte i sagen Lancry m.fl., skal jeg dog tage hensyn til denne retspraksis, hvorefter det spørgsmål, som jeg behandler i dag, må besvares således, at en medlemsstats opkrævning af en afgift ved indførsel af enhver vare til et område på dens territorium udgør en afgift med tilsvarende virkning som indførselstold, også selv om afgiften også opkræves for varer, som hidrører fra et andet område i den samme stat.

9 — Ovennævnte dom af 9.8.1994, jf. fodnote 2, præmis 29.

15. Henset til det resultat, som jeg er nået til med hensyn til karakteren af den omstridte afgift, nemlig at den udgør en afgift med tilsvarende virkning som en indførselstold, finder jeg det unødvendigt at besvare spørgsmålet, om den samme afgift er forenelig med traktatens artikel 95 og med direktiv 77/388/EØF om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s.1), idet det fremgår af Domstolens faste praksis [10], at en og samme afgift ikke efter traktatens ordning samtidig kan henføres under kategorien afgifter med tilsvarende virkning, som omhandlet i traktatens artikel 9, 12 og 13, og kategorien interne afgifter, som omhandlet i artikel 95.

16. Den græske regering har anmodet om, at Domstolen, såfremt den skulle finde, at en afgift som forbrugsafgiften var ulovlig, tidsmæssigt begrænser dommens virkninger. Den har til støtte herfor henvist til de alvorlige økonomiske følger, en sådan dom ville have for de pågældende kommuner og den usikkerhed, som herskede vedrørende den praktiske rækkevidde af forbuddet mod afgifter med tilsvarende virkning indtil afsigelsen af dommene i sagerne Legros m.fl. og Lancry m.fl.

Jeg finder det også formålstjenligt at anføre, at Domstolen, når den fortolker en fællesskabsretlig bestemmelse i forbindelse med dens kompetence efter EF-traktatens artikel 177, som bekendt fastslår og angiver den betydning, som bestemmelsen bør gives eller burde have været givet og anvendt siden dens ikrafttrædelse. Heraf følger, at retsinstansen principielt skal anvende denne således fortolkede bestemmelse på retsforhold, som ligger forud for fortolkningsdommens afsigelse, medmindre der er tale om retsforhold, som har udtømt deres retsvirkninger (på grund af en forældelses- eller præklusionfrist), såfremt de betingelser, som gælder for indbringelse af søgsmål for den pågældende retsinstans vedrørende anvendelsen af nævnte bestemmelse er opfyldt.

17. Kun når der har foreligget yderst usædvanlige omstændigheder, har Domstolen fastslået, at den under anvendelse af et almindeligt retssikkerhedsprincip kan begrænse de retsundergivnes mulighed for at påberåbe sig den af Domstolen fortolkede bestemmelse med henblik på anfægtelse af tidligere i god tro stiftede retsforhold [11]. Hver gang Domstolen har truffet en sådan afgørelse, har den anvendt to kriterier. Først har den vurderet de mulige praktiske konsekvenser, som dens dom ville have, såfremt dens virkninger ikke blev tidsmæssigt begrænsede, men har samtidig udtalt, at »man dog ikke kan gå så langt som til at gribe ind i rettens objektivitet og bringe dens fremtidige anvendelse i fare, blot fordi en retsafgørelse kan få virkninger for fortiden« [12]. Dernæst har den overvejet, om der objektivt forelå en usikkerhed med

10 — Jf. f.eks. dom af 7.5.1987, sag 193/85, Co-Frutta, Sml. s. 2085, præmis 8-11.

11 — Jf. bl.a. dom af 8.4.1976, sag 43/75, Defrenne, Sml. s. 455, præmis 71-75, af 2.2.1988, sag 24/86, Blaizot, Sml. s. 379, præmis 27-33, af 17.5.1990, sag C-262/88, Barber, Sml. I, s. 1889, præmis 41-45, og ovennævnte dom i sagen Legros m.fl., præmis 30-36.

12 — Jf. senest dommen i sagen Legros m.fl., præmis 30.

hensyn til rækkevidden af den fællesskabsbestemmelse, som fortolkningsdommen omhandlede, og i hvilket omfang fællesskabsinstitutionernes egen adfærd har kunnet bidrage til en sådan tvivl [13].

18. Hvis man i denne sag vil anvende de kriterier, som Domstolen har knæsat i sin praksis, må man sondre mellem det tilfælde, hvor forbrugsafgiften pålagdes varer indført til De Dodekanesiske Øer fra en fællesskabsstat og det tilfælde, hvor goder hidrørende fra andre regioner i Den Hellenske Republik blev underkastet denne afgift.

I første tilfælde er der efter min opfattelse ikke nogen grund til at begrænse dommens tidsmæssige virkning. Artikel 29 i akten vedrørende tiltrædelsesvilkårene og tilpasningerne af traktaterne — Den Hellenske Republiks tiltrædelse af De Europæiske Fællesskaber — [14], som indeholdes i fjerde del (»Overgangsforanstaltninger«), bestemte, at afgifter med tilsvarende virkning som importtold skulle være gradvis afskaffet inden den 1. januar 1986. Bestemmelsen indeholder ingen undtagelser fra dette krav, og ingen bestemmelse i tiltrædelsesakten indeholdt særlige bestemmelser for anvendelse af fællesskabsretten på De Dodekanesiske Øer, modsat af, hvad der var tilfældet for de franske oversøiske departementer. Det fremgår desuden heller ikke — hvilket den græske regering heller ikke har hævdet — at nogen som helst retsakt fra fællesskabsinstitutionernes side har skabt berettiget tvivl med hensyn til foreneligheden af den pågældende afgift med fællesskabsretten, modsat af, hvad der var tilfældet ved den oversøiske afgift, der anvendtes i OLT.

19. Situationen er derimod anderledes i de tilfælde, hvor den pågældende afgift pålagdes varer, som ikke hidrørte fra en anden medlemsstat, men fra en anden region i den samme stat. Jeg skal her bemærke, at Domstolen havde knæsat en fast praksis vedrørende dette spørgsmål indtil nævnte dom i sagen Lancry m.fl.: Den havde fundet, at traktatens bestemmelser ikke fandt anvendelse på rent interne forhold og udelukket, at den omstændighed, at den nationale ordning blev kendt ulovlig, når den anvendes på varer indført fra en anden medlemsstat, nødvendigvis også må medføre, at den heller ikke kan anvendes på nationale produkter [15]. Dommen i sagen Lancry m.fl. var altså en radikal ændring af den retspraksis, som

13 — Jf. herom dommen i sagen Legros m.fl., præmis 31 og 32.

14 — EFT 1979 L 291, s. 17.

15 — Jeg skal her med henblik på en nærmere redegørelse af denne retspraksis henvise til mit forslag til afgørelse i sagen Lancry m.fl. (Sml. I, s. 3690, punkt 19-24). I den foreliggende sag skal jeg alene henvise til dommen i sagen 3 Glocken (dom af 14.7.1988, sag 407/85, Sml. s. 4223), hvori Domstolen fastslog, at det er uforeneligt med traktatens artikel 30 og 36, at et i national lovgivning om pastaprodukter indeholdt forbud mod at sælge pastaprodukter fremstillet af blød hvede eller af en blanding af blød hvede og hård hvede også omfatter indførte produkter. Den italienske regering havde for at forsvare den nationale pastalovgivning fremført det argument, at det var nødvendigt at sikre afsætningen af hård hvede, hvortil Domstolen bemærkede følgende: »Hertil bemærkes først, at det spørgsmål, der er omtvistet, er ... at loven om pastaprodukter også omfatter indførte produkter, og at *det ikke ifølge fællesskabsretten kan kræves, at lovgiver ændrer loven, for så vidt angår italienske producenter af pastaprodukter*« (mine fremhævelser).

Domstolen ellers havde fastlagt [16]. Heraf følger, at indtil afsigelsen af denne dom havde Den Hellenske Republik og de lokale myndigheder på De Dodekanesiske Øer med føje kunnet antage, at den nationale ordning vedrørende forbrugsafgiften ikke gav anledning til problemer med hensyn til dens forenelighed med fællesskabsretten, i hvert fald ikke for så vidt angår dens anvendelse på varer hidrørende fra denne stat.

20. På baggrund heraf og navnlig af hensyn til retssikkerheden skal jeg derfor foreslå Domstolen at fastslå, at det ikke kan gøres gældende, at en afgift som forbrugsafgiften er uforenelig med traktaten, når den fandt anvendelse på varer hidrørende fra Den Hellenske Republik på grundlag af retsforhold, som inden den 9. august 1994, datoen for afsigelsen af dommen i sagen Lancry m.fl., havde udtømt deres retsvirkninger. Da den pågældende ordning blev ophævet med virkning fra den 1. juli 1994, kan denne uforenelighed kun påberåbes til støtte for krav om tilbagebetaling af de personer, som inden dette tidspunkt har anlagt retssag eller fremsat et hertil svarende krav om tilbagebetaling.

21. Jeg skal derfor foreslå at besvare spørgsmålene fra de nationale retter således:

»1) EF-traktatens bestemmelser vedrørende afgifter med tilsvarende virkning som indførselstold skal fortolkes således, at de er til hinder for en afgift, der pro-

16 — Retskommentatorerne har allerede konstateret denne ændring. Jf. kommentaren til dommen fra A. Rigaux og D. Simon i *Europe* 1994, Act. nr. 361, s. 10. Disse kommentatorer mener, at afgørelsen er en radikal ændring af den opfattelse, som indtil da var begrundelsen for forbuddene i traktatens artikel 9 ff. og de heri anvendte begreber indførsel og udførsel, og karakteriserer dommen som et »juridisk misfoster«; jf. også kommentarerne fra J. P. Keppenne og P. Van Ypersele: »Fællesskabsrettens anvendelse på hindringer for varers frie bevægelighed inden for en medlemsstat« i *Journal des tribunaux/droit européen*, 1994, s. 179, som er enige i denne nye retspraksis, og for så vidt angår dommens følger på det belgiske retssystem anfører, at hvis hidtil den belgiske voldgiftsret alene var beføjet til at prøve forenelighed af eventuelle hindringer indført af forskellige områder og regioner i Kongeriget Belgien med princippet om varers frie bevægelighed, vil Domstolen fremtidigt også være beføjet til at afgøre tvister, der kan opstå herom.

portionalt med varers toldværdi opkræves af en medlemsstat ved indførsel af varer fra en anden medlemsstat til en region inden for den første medlemsstats territorium, selv om afgiften også opkræves ved indførsel af varer til denne region fra et andet område i den samme medlemsstat.

2) EF-traktatens bestemmelser om afgifter med tilsvarende virkning som indførselstold skal fortolkes således, at de er til hinder for en afgift, der proportionalt med varers toldværdi opkræves af en medlemsstat ved indførsel af alle varer til en region på dens territorium, selv om afgiften også rammer varer hidrørende fra et andet område i den samme stat.

3) EF-traktatens bestemmelser om afgifter med tilsvarende virkning som indførselstold kan kun påberåbes til støtte for krav om tilbagebetaling af en afgift som den forbrugsafgift, der er erlagt for varer hidrørende fra andre områder i den samme medlemsstat inden den 9. august 1994, af de personer, der inden denne dato har anlagt retssag eller fremsat et hertil svarende krav om tilbagebetaling.«